

Uit de natuurbescherming

Nieuwe wegenplannen bedreigen ons natuurschoon

Het streven van de beschermers van ons natuur- en landschapsschoon ondervindt de laatste jaren een toenemende druk als gevolg van de problemen, die zich voordoen bij de aanleg van nieuwe verkeerswegen. Ook wanneer wij deze ontwikkeling zien als een rechtstreeks gevolg van de bevolkingsgroei en van de versnelling van het economisch leven rijst toch soms de vraag, of dit gerechtvaardigde verlangen naar een goed en veilig wegennet in bepaalde gevallen niet gaat leiden tot een „wegen-perfectionisme”... ten koste van ons natuurschoon.

In het nog vrijwel onaangetaste Zuidlimburgse heuvelland wordt het *Gerendal*, dat tussen Valkenburg en Gulpen is gelegen, met ernstige vernieling bedreigt. Behalve een oase van rust en stilte is dit gebied een natuurreservaat van meer dan nationale betekenis: dit is het domein van de kalkrijke grashellingen, waar vele zeldzame orchissoorten een laatste toevluchtsoord hebben gevonden en waar in de ongeschonden eikenhaagbeukenbossen nog dassen, vossen en marters leven. Grote aankopen van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, de Stichting „Het Limburgsch Landschap” en de Staat hadden tot doel het Gerendal integraal te behouden.

Zonder zich ook maar in het minst te bekommeren om deze bijzondere functie heeft de Rijkswaterstaat een nieuwe snelverkeersweg Maastricht-Heerlen ontworpen, die het 84 ha grote bezit van „Natuurmonumenten” op ruwe wijze doorsnijdt. Bovendien is van het standpunt uitgegaan, dat deze weg geen hellingen groter dan $3\frac{1}{2}$ procent mag bevatten. Dit houdt in, dat aan de bovenkant van de westelijke helling — dwars door het prachtige Oombosch — een insnijding van achttien meter diepte zal moeten worden gemaakt. Daar, waar de weg van het Gerendal in het Geuldal komt, zal het weglichaam om dezelfde reden aanzienlijk moeten worden opgehoogd.

Aangezien de Rijkswaterstaat te Maastricht zich op het standpunt stelde, dat de tijd nog niet was gekomen om „particuliere belanghebbenden” te horen, hebben de betrokken natuurbeschermingsinstanties via een persconferentie ter plaatse een beroep gedaan op de publieke opinie om steun te verlenen bij de strijd tegen deze aanslag op het hart van het Zuidlimburgse natuurgebied. Door tal van belanghebbenden — w.o. het gemeentebestuur van Valkenburg — wordt de noodzaak van deze weg allerminst onderschreven, aangezien aan de verbetering van de drie bestaande verbindingen wordt gewerkt. Bovendien bestaan ook op andere gronden grote bezwaren tegen de voorgestelde tracering. Terecht wordt dan ook betoogd, dat sinds het verloren gaan van de Sint-Pietersberg geen zó ernstige aanslag op een der schoonste Zuidlimburgse landschappen is beraamd als deze.

Ongerustheid bestaat ook over de plannen voor de aanleg van enkele zgn. super-provinciale wegen, die bij de Provinciale Waterstaat van *Gelderland* in voorbereiding zijn. In het bijzonder geldt dit voor de ontworpen Flevoweg, die van Harderwijk naar Arnhem zal leiden en een ernstige aantasting van het natuurschoon in de omgeving van Garderen zou betekenen. Ook de weg van Zevenaar naar Enschede zou in de omgeving van Doetinchem het zeer fraaie landschap ontluisteren. Zowel de Veluwe als de Achterhoek hebben een zo grote betekenis als natuurgebied ten behoeve van de recreatie, dat bij ingrijpende technische werken in deze gebieden in feite nationale belangen zijn betrokken. Het nieuwe ontwerp-uitbreidingsplan van de gemeente *Wassenaar* voorziet in de aanleg van een provinciale weg langs de duinvoet en ten dele door de duinen. Deze verbinding zou een bijzonder te betreuren aantasting van het fraaie landschap ten westen van Voorlinden alsook van de duinen van Kijfhoek en Bierlap betekenen. Bovendien is het behoud van het landgoed Duinrell, dat door de voorgestelde tracering zou worden doorsneden, uit recreatief oogpunt van een bovengemeentelijk belang. Aangezien ook hier gegronde redenen aanwezig zijn om de noodzaak van deze nieuwe verbinding in twijfel te trekken, hebben de Contact-Commissie voor Natuur- en Landschapsbescherming en de Vereniging voor Natuurbescherming voor 's-Gravenhage e.o. een bezwaarschrift bij het gemeentebestuur ingediend.

Het landschapsschoon in het *Gooi* wordt in zeer ernstige mate bedreigd door de plannen voor de aanleg van twee rijkswegen. Het betreft hier in de eerste plaats Rijksweg-1 van Amsterdam via het Gooi naar het oosten, waarvoor een plan bestaat tot omlegging „om de noord” tussen de vesting Naarden en het IJsselmeer door en vervolgens via het Bos van Bredius naar de Gooise Boer, waar de weg op het huidige tracé zal aansluiten. Een tegenplan van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Gooiland, dat voorziet in een aanzienlijk langere omlegging „om de zuid” tussen de gemeenten Bussum en

*Genhoes in het
Gerendal
Het kasteel dateert
uit de 15e eeuw*

Foto: P. Nijhoff

Hilversum door — een plan, dat weinig kans meer schijnt te maken — is eveneens verwerpelijk uit het oogpunt van natuur- en landschapsbescherming. Bovendien wordt ook de noodzaak van deze nieuwe verbinding door velen betwijfeld, aangezien plannen bestaan voor een geheel nieuwe verbinding door de toekomstige IJsselmeerpolders, zodat verbetering van de huidige Rijksweg wordt aanbevolen.

Voorts bestaan er plannen van de Rijkswaterstaat om een nieuwe Rijksweg-22 aan te leggen van Utrecht naar het noorden tot Hollandsche Rading en vervolgens door de terreinen van de Stichting „Het Gooisch Natuurreservaat” langs het Hilversumse Wasmeer en door de Monnikenberg via Laren en Blaricum naar de IJsselmeerpolders. Hier vraagt men zich af, waarom de parallel langs de spoorlijn ten noorden van de Hollandsche Rading niet kan worden gecontinueerd.

De grote grief van de natuurbescherming tegen de Rijkswegenplannen is, dat zij op eenzijdig-technische wijze door de Rijkswaterstaat worden voorbereid en dat van een afweging van belangen in een vroeg stadium in feite geen sprake is. Eerst nadat de volledige technische ontwerpen door de betrokken gemeentebesturen zijn goedgekeurd, wordt door de Commissie van Overleg voor de Wegen (een sub-commissie van de Raad van de Waterstaat) advies uitgebracht en het zal duidelijk zijn, dat één stem van de natuurbescherming niet in staat is om een in zijn laatste stadium van voorbereiding zijnd plan te keren.

12 febr. 1958

PETER NIJHOFF

VOGELWERKGROEP HAARLEM

Op zaterdag 25 januari '58 is er op vele plaatsen een opvallende ganzentrek waargenomen, o.a. in de duinstreek bij Haarlem. Het betrof hier een z.g. vorstvlucht, een wintertrek onder invloed van de bijzondere weersomstandigheden.

Graag zouden wij over dit verschijnsel gegevens verzamelen. Wil ieder, die op of omstreeks die datum ganzentrek waarnam, dit berichten aan Th. Mulder, Middenlaan 75, Haarlem-Z. (telef. 36738)?

Men gelieve daarbij plaats, datum, uur en trekrichting te vermelden, alsmede het aantal vogels en zo mogelijk de soort.